

TÜRKLEŞMEK, İSLAMLAŞMAK VE MUASIRLAŞMANIN TARİHÇESİ

Osmanlı İmparatorluğunun sona ermesiyle doğmuş olan Türkleşmek, 3. Sultan Selim zamanında ortaya çıkan İslamlaşmak ve eski bir tarihe sahip olan muasırlaşmak akımlarını, "Dikkat olununca bu üç cereyanın (akım) da hakiki ihtiyaçlardan doğmuş olduğu görülür." diye anlatır Ziya Gökalp. Türkçülük, 19. Yüzyılın sonlarında Osmanlı'da ve Azerbaycan'da yaşayan Türk aydınları tarafından ortaya çıkmış, Tanzimat'la birlikte başarıya ulaşmış bir akımdır. İslamcılık ve Batıcılık akımlarının doğması da yine 19. Yüzyıla, Osmanlı İmparatorluğuna dayanıyor. Bu üç akımın da, ortaya çıkma tarihlerinin eskilere dayanmasıyla birlikte 2. Meşrutiyet dönemi vücut bulmuş, çökmekte olan Osmanlı İmparatorluğu'nu kurtarmak adına ortaya atılan bu fikir akımları o zamanlar, insanların kutuplaşmalarına da neden olmuştur.

Bu Kavramlar Ne Anlama Gelir?

Bu akımların günümüzdeki önemini kavramak için anlamlarını bilmek şarttır. Türkleşmek, bir kişinin Türk kültürünü benimsemesi ve Türk toplumuna entegre olması anlamına gelir. Bu süreçte dil, yaşam tarzı, gelenekler, değerler ve benzeri unsurlar öne çıkar. Türk toplumunun parçası olmayan bir bireyin Türk kültürünü, dilini öğrenmesi ve toplumuyla etkileşim içerisinde olması bu esnada Türk toplumunun yaşam tarzını, değerlerini ve geleneklerini benimsemesi esastır. Türkleşmek bireyin Türk kimliğini kabul etmesi ve bu kültüre dâhil olması manasına gelir. Osmanlı imparatorluğu yıkıldıktan sonra ortaya çıkan cereyanlardan biri de Türkçülüktür ve bu akımın önemli bir savunucusu da Ziya Gökalp'tir.

İslamlaşmak, İslam dinine mensup olmak, onun öğretilerini benimsemek anlamına gelir. Yani bir kişinin Müslüman olmayan bir inanç ve yaşam tarzından İslam'a geçmesini ve İslam kültürünü içselleştirmesini ifade eder. Müslüman topluluğuna dâhil olmak, İslam'ın temel prensiplerini kabul etmek vb. İslamlaşmanın önemli unsurlarındandır.

Muasırlaşmak yani çağdaşlaşmak ise bir bireyin veya toplumun modernleşme sürecine girmesi, çağdaş yani medeni dünya ile uyum sağlaması anlamına gelir. Bu süreç; sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel değişimleri içerebilir. Muasırlaşma, geleneksel değerlerin yerini modern değerlerin ve teknolojilerin almasıyla gerçekleşebilir. Aynı zamanda eğitim, adalet, sanayileşme, demokratikleşme, kadın hakları gibi alanlarda ilerleme kaydedilmesini sağlar, toplumun gelişimini teşvik eder ve daha ileri bir seviyeye ulaştırır. Her milletin muasırlaşma süreci farklılık gösterebilir çünkü her biri kendi sosyal, kültürel ve tarihi koşullarına göre şekil alır. Muasırlaşma süreci, toplumun daha dinamik, çağdaş ve bilgili bir geleceği garanti altına almasını hedefler. Başöğretmenimiz Mustafa Kemal Atatürk'te bu akımın bir savunucusudur.

Ziya Gökalp'in Kaleminden Bu Akımlar

Toplumsal ve siyasi anlamda önemi tartışılmaz olan bu akımlar, geçmişi eskilere dayanmasına rağmen günümüzde hala oldukça büyük önem taşıyor.

"Gökalp, devletin ve milletin kurtuluşunu bu üç fikrin uzlaşmasında aramış; İslamcılık, medeniyetçilik düşüncelerini, Türkçülük düşüncesini daha da zenginleştirecek bir vasıta olarak görmektedir. " (Dr. Mustafa Özsarı)

Sembolleştirme konusunda ileri gelen bir toplum olmamız, İslamlaşmak ve Muasırlaşmak akımlarını zıt kavramlar olarak tahayyül etmemize neden oluyor. Bu da toplum içerisinde kopukluk ve huzursuzluklar doğuruyor. Hâlbuki bu akımlar arasında uzlaşmayı sağlayıp günlük yaşamımıza yansıtırsak sağlıklı, mutlu bir toplum yapısına sahip olabiliriz.

Gökalp, eğitim adlı yazısında da İslami eğitimden bahsetmiştir. İslamiyet anlayışının çocuk yetiştirmedeki tarzına değinmiştir. Aynı zamanda bu tarzın yanlış anlaşılmasından ve bunun sonuçlarından bahsetmiştir. Örneğin, o dönem Fransızca derslere girilmesine itiraz edilmesi ve Batıyı örnek almanın dinsizlik olarak görülmesinden bahsedilmiştir ki toplum bu şekilde bölündüğünde ortaya çıkan sonuçları önlemek pek de kolay değildir. Yapılması gereken ilk ve en önemli unsur hem İslam'ın hem de Batı'nın önem verdiği saygı kavramını esas almaktır.

Ziya Gökalp, ülkü bölümünde ise milletleri olgunlaştıran ve başarıya ulaştıran şeyin bir hedef olduğuna değinmiştir. Ve "Yenİ Lisan" adlı makalede bir cismin uzunluğunun, genişliğinin, derinliğinin olduğu gibi, sosyal vicdanın da üç boyutunun olduğu ve bunların da milliyetçilik, ümmetçilik, asırcılık olduğu belirtilmiştir. Dilimizin uzun yıllar boyu bir gelişme içerisinde olduğundan ve zaman geçtikçe yeni tabirler ve lügatlere ihtiyaç duyulduğundan ayrıca lisanımızın gün geçtikçe genişlediğinden bahsedilmiştir.

Sonuç

Sonuç olarak Türkleşmek, İslamlaşmak ve Muasırlaşmak birbiri ile bağlantılı ve geleceğimiz için oldukça önemli üç cereyandır. Çünkü milliyetçilik duygusu, İslam ahlakı ve teknoloji bizi biz yapacak unsurlardır. Bu dengeyi sağlayabilirsek topluma duyarlı, geleceğe yararlı ve geçmişine saygılı bireyler oluruz. Bu üç akım arasından ilk ortaya çıkmış olan muasırlaşmaktır. Yani toplumlar çok eski zamanlardan beri medeniyetleşmeye önem vermişlerdir. Daha sonra ortaya çıkan İslamlaşmak akımı hakkında ise günümüzde hâlâ tartışmalar devam etmektedir. Bu sorunu düzeltmek için öncelikle insanların bilinçlenmesi, okumadan ve araştırmadan kulaktan dolma bilgilerle hareket etmemeleri gerekir. Doğru kaynaklardan araştırma yapmalı ve hiçbir şeye körü körüne bağlı kalınmamalıdır. Aynı zamanda Batı kültürüne ait bazı kavram ve yenilikleri alırken de kendi geleneklerimiz terkedilmemelidir. Türk olmanın verdiği gurur, İslam'a inanmanın getirdiği huzur ve muasır bir medeniyetin içinde bulunmanın verdiği özgüven ile yola devam edilmelidir. Özümüze sahip çıkalım ki yarınlara umutla bakalım. Şeyh Edebalı'nın Osman Gazi'ye söylediği "Geçmişini

bilmeyen geleceğini de bilemez. Geçmişini iyi bil ki, geleceğe sağlam basasın. Nereden geldiğini unutma ki, nereye gideceğini unutmayasın!” sözü işin özünü açıklıyor. Bu sebeple geçmişimiz için Türkleşmek, günlük yaşantımızdaki huzur için İslamlaşmak ve gelecek refahımız için muasırlaşmak bizi ileriye taşıyacak üç anahtardır.

Sude Bahar AYDIN
Öğrenci